

Nr 196.

Av herrar **Hallin** och **Sundberg**, om viss lättnad i gällande villkor för lån från täckdikningslånefonden.

Enligt gällande bestämmelser angående villkoren för lån från täckdikningslånefonden (Sv. förf. saml. 332/1920, senaste ändring 84/1930) må statslån från fonden av hushållningssällskap under två år från lyftningsdagen innehavas räntefritt och utan amortering. Vid utgången av de därpå följande sju åren skall dels återbetalas en sjundedel av det ursprungliga lånebeloppet, dels ock gäldas ränta efter fyra procent för år å oguldet kapitalbelopp.

Av den, som av hushållningssällskap erhåller täckdikningslån, må ej fordras högre ränta än enligt vad ovan sagts och skola jämväl ovan nämnda återbetalningsvillkor tillämpas å täckdikningslån, dock med iakttagande, utom annat, att tiden för amorteringsskyldighetens inträde skall räknas från den dag, då medel å lånet första gången lyftats.

Den räntefrihet under två år, som sålunda åtnjutes, infördes genom beslut av 1930 års riksdag.

I en inom andra kammaren vid nästlidna års riksdag väckt motion, nr 214, hemställdes av 38 kammarledamöter, att riksdagen ville i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla, att Kungl. Maj:t måtte, efter den närmare utredning, som kunde finnas erforderlig, förelägga riksdagen förslag till sådan ändring i gällande villkor för lån från täckdikningslånefonden, att statslån från fonden finge under fem år från lyftningsdagen innehavas räntefritt utan amortering samt amorteringsskyldighet vidtaga först sedan nämnda fem år gått till ända.

Till stöd för motionen anfördes följande:

Med allt erkännande av den förbättring i bestämmelserna rörande lån från täckdikningslånefonden, som stadgandet om två års räntefrihet innebure, och trots det att denna förbättring genomförts så sent som vid 1930 års riksdag, hade motionärerna emellertid ansett sig kunna och bära föreslå viss ytterligare lättnad i förevarande avseende. Detta med hänsyn till täckdikningens utomordentliga och av alla erkända betydelse för höjande av jordens produktionsförmåga och skapande av högre avkastning av jordbruket, en betydelse, som ju måste vara så mycket mera beaktansvärd under rådande för jordbruket ytterligt brydsamma och svåra tider.

Motionärerna hade tänkt sig, att den ytterligare lättnad i lånevillkoren, som jordbruket enligt motionärernas förmenande endast allt för väl behövde, skulle

lämpligen kunna beredas genom ett fortgående på den väg, som riksdagen beträtt år 1930, eller alltså genom ökande av den tid, varunder lån må innehavas räntefritt, därvid motionärerna emellertid också tänkt sig, att amorteringsskyldighetens inträdande skulle i motsvarande mån förskjutas. Om sålunda tiden för räntefritt innehavande av lån från täckdikningslånefonden höjdes från två till fem år och samtidigt bestämdes, att amorteringsskyldigheten skall vidtaga fem år efter det medel å lånet första gången lyftats, syntes en sådan verklig lättnad beredas låntagaren, som under de rådande svåra tiderna torde vara oundgängligen nödvändig för att åstadkomma den ökade utveckling på området, vars betydelse vore oomtvistlig.

Motionen föranledde icke någon riksdagens åtgärd, detta i enlighet med hemställan av jordbruksutskottet, som i utlåtande nr 46 anförde, att utskottet, med all förståelse för täckdikningens stora betydelse för jordbruket och jämväl ur synpunkten, att täckdikningsverksamheten torde vara ägnad att bereda arbetstillfällen, dock icke vore berett att, innan någon nämnvärd erfarenhet kunde vinnas rörande verkningarna av de år 1930 genomförda lindringarna i villkoren för lån från täckdikningslånefonden, såsom i motionen ifrågasatts, förorda genomförande av ytterligare lindringar, varigenom för övrigt låntagarna skulle i nu förevarande avseende erhålla fördelaktigare villkor än låntagare från norrländska och allmänna nyodlingsfonderna.

De skäl, varpå den år 1931 framlagda motionen stödde sig, synas oss emellertid alltjämt tala för de däri ifrågasatta lättnaderna i villkoren för lån från täckdikningslånefonden och dessa skäl synas också hava vuxit i styrka under det sistförflutna året.

I sådant hänseende må erinras, hurusom lantbruksstyrelsen i skrivelse den 31 augusti 1931 (se sid. 154 IX. H. T. 1932) rörande förvaltningsbidrag till förmedlare av lån från täckdikningslånefonden anført, att den stegring i efterfrågan å lån från sagda fond, som varit att förvänta i följd av den utav 1930 års riksdag medgivna räntefriheten under de två första åren, praktiskt taget uteblivit. Sålunda hade, under det man ansett sig böra för år 1931 räkna med ett sammanlagt lånebelopp av 1,700,000 kronor, dittills från hushållningssällskapen inkommit ansökningar om täckdikningslån för år 1931 med tillhoppa allenast 1,287,340 kronor. Anledningen till att den påräknade stegringen i efterfrågan å ifrågavarande lån uteblivit tillskrives av lantbruksstyrelsen, bland annat, den rådande depressionen inom jordbruket, vilken, enligt vad lantbruksstyrelsen anför, givetvis verkat hämmande på täckdikningsverksamheten.

Vad lantbruksstyrelsen sålunda anført synes oss utgöra ett starkt bevis för riktigheten av den uppfattning angående angelägenheten att skapa lättnader i lånevillkoren, som låg till grund för 1931 års motion. Under nu rådande ytterligt brydsamma tider för jordbruket är det enligt vårt förmenande utomordentligt angeläget att åtgärder vidtagas för att främja den för jordbruket så viktiga täckdikningsverksamheten. Med hänsyn till tidsläget i övrigt synes också i detta sammanhang avsevärd betydelse böra tillmätas den av jordbruksutskottet framhållna omständigheten, att täckdikningsverksamheten är ägnad att bereda arbetstillfällen.

På grund av vad sålunda här ovan anförts hemställa vi,

att riksdagen må i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla, att Kungl. Maj:t måtte, efter den närmare utredning, som kan finnas erforderlig, förelägga riksdagen förslag till sådan ändring i gällande villkor för lån från täckdikningslånefonden, att statslån från fonden må under fem år från lyftningsdagen innehavas räntefritt utan amortering samt amorteringsskyldighet vidtaga först sedan nämnda fem år gått till ända.

Stockholm den 21 januari 1932.

Eric Hallin.

Axel Sundberg.
